

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ที่มาของปัญหา

ผู้เขียน เลือกลงเขียนวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับปัญหาความเสมอภาคของสตรี เพราะมีความสนใจและเห็นว่าปัจจุบันปัญหาของสตรีเป็นปัญหาหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม เพราะสตรีเป็นชุมพรพยากรรมมนุษย์ที่มีความหาคาศาลซึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนานำมาใช้เท่าที่ควร เนื่องจากขนบธรรมเนียมไทยสอนให้สตรีเป็น "ข้างเท้าหลัง" เสียเป็นส่วนมาก หรือค่านิยมที่จะเป็น "แม่บ้าน" "แม่ศรีเรือน" มากกว่าจะพัฒนาตัวเองเป็นผู้นำของชาติ ในขณะที่สตรีในชาติอื่นทางประเทศตะวันตกพัฒนาไปมากแล้ว และมีบทบาทในการเสริมสร้างสังคมได้เท่าเทียมกับชาย จึงนำที่สตรีไทยจะได้เห็นตระหนักถึงความล้มหลัง เนื่องจากความเป็น "ข้างเท้าหลัง" ของตน และออกมาจากระบบแห่งการยึดถือชายเป็นใหญ่ (patriarchy) เพื่อเป็นตัวของตัวเองและพัฒนาศักยภาพของตนได้เต็มที่ การแบ่งหน้าที่ในบ้านให้ฝ่ายชายร่วมรับผิดชอบทั้งในการเลี้ยงดูลูก และงานบ้านน่าจะต้องเป็นแนวโน้มต่อไปในอนาคต อีกทั้งพิจารณาระบบเศรษฐกิจที่จะเอื้ออำนวยให้แรงงานในบ้านของฝ่ายหญิงไม่เป็นแรงงานสูญเปล่าที่คอยบ่อนเศรษฐกิจทุนนิยมแต่อย่างเดียว โดยต้องพิจารณาให้ผลของแรงงานนั้นย้อนกลับมาสู่ตนและสังคมทั้งหมดทุกชนชั้นให้ได้มากที่สุด เพื่อมิให้ผลจากมูลค่าส่วนเกินไปตกอยู่กับกลุ่มนายทุนเพียงกลุ่มเดียว ข้าพเจ้าจึงหวังว่าการนำแนวคิดสตรีนิยมทางตะวันตกมาพิจารณาเปรียบเทียบกับสังคมไทย จะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาสตรีไทยบ้างไม่มากก็น้อย

บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความก้าวหน้าของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย ในยุคสมัยโบราณตั้งแต่สมัยฟิวคัล (feudal) ความสัมพันธ์ของมนุษย์อยู่ในระบบฐานานุกรม (heirachy) เป็นส่วนใหญ่ ชาวนาอยู่ใต้ขุนนาง ขุนนางอยู่ใต้อำนาจกษัตริย์ กษัตริย์อยู่ภายใต้บาทหลวง หรือบาทหลวงอยู่ภายใต้กษัตริย์แล้วแต่กรณี ต่อมาใน

สมัยปฏิวัติอุตสาหกรรมและระบบทุนนิยม ชาวนาหรือพ่อค้าย่อยค่อยๆ เขยิบฐานะขึ้นเป็น
 เจ้าของโรงงานเล็ก ๆ โดยอยู่ใต้กลุ่มนายทุนใหญ่อีกต่อหนึ่ง ส่วนอำนาจของกษัตริย์
 ก็ลดทอนลงและอำนาจของศาสนจักรก็ไม่เห็นเด่นชัดว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตชาวบ้านมากเท่า
 สมัยก่อน จะเห็นได้ว่า เมื่อวิทยาการเจริญก้าวหน้าขึ้น และสังคมอารยธรรมมนุษย์
 เจริญขึ้นเรื่อย ๆ แนวโน้มที่บุคคลจะมีเสรีภาพเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ก็มีมากขึ้นเรื่อย ๆ
 โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมซึ่งมุ่งรับใช้คนส่วนใหญ่และให้ทุกคนมีสิทธิในระบบ
 เศรษฐกิจในการแบ่งปันปันส่วนกำไรและสวัสดิการอย่างทั่วถึง จะเห็นได้ว่า ในแต่ละระบบ
 ที่กล่าวมา ซึ่งมุ่งให้แต่ละบุคคลมีสิทธิและเสรีภาพเพิ่มมากขึ้นในระดับที่เท่าเทียมกันมากขึ้น
 เรื่อย ๆ นั้น ยังมีชนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ยังจัดอยู่ใน
 ลักษณะ เป็นชนกลุ่มล้าหลังที่ยังต้องอยู่ภายใต้การปกครองของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ คนกลุ่มนี้ก็คือ
 ผู้หญิงนั่นเอง ซึ่งไม่ว่าสังคมจะพัฒนาไปไกลแค่ไหน ผู้หญิงส่วนใหญ่ก็ยังเรียกได้ว่าเป็นข้าง-
 เท้าหลังในสังคมหรือแม้เป็นข้าง เท้าหน้าก็เป็นข้าง เท้าหน้าที่ฝ่ายชายไปคุมอยู่เป็นความขี้ขาง
 เสียอีก เพราะระบบเศรษฐกิจ, ความคิด, เทคโนโลยีทุกอย่างเป็นผลผลิตมาจาก
 ความคิดฝ่ายชายเป็นสำคัญ เนื่องจากฝ่ายหญิงส่วนใหญ่ยังล้าหลังทางการศึกษาไม่เท่าฝ่ายชาย
 การที่ผู้หญิงจะได้มีโอกาสพัฒนาบทบาททัดเทียมชายหรือก้าวหน้าไปกว่าชายย่อม เป็นการแสดงว่า
 สังคมนั้นก้าวหน้าไปมากแล้ว เพราะนอกจากผู้ชายในสังคมจะมีสัมพันธภาพที่ทัดเทียมมีสิทธิ
 เสรีภาพเท่าเทียมกันแล้ว ฝ่ายสตรียังจะมีโอกาสพัฒนาศักยภาพตัวเองได้เท่าเทียมกับชาย
 หรือดีกว่าได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงต้องการศึกษาปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมต่าง ๆ ที่สตรีประสบ
 เพื่อความเสมอภาคที่สตรีพึงได้รับในสังคม โดยพิจารณาปัญหาในแง่ปรัชญา เช่น ปัญหาเรื่อง
 สตรีเป็นปัญหาปรัชญาอย่างไร, มีลักษณะความแตกต่างของเพศหญิงและชายจนนำไปสู่การควร
 แยกบทบาทของหญิงและชายหรือไม่ โดยพิจารณาปัญหาการถูกกดขี่ เนื่องจากระบบเศรษฐกิจ
 ตามวิธีวิเคราะห์แบบมาร์กซิสต์ (Marxist Method) พิจารณาปัญหาการถูกกดขี่ทางเพศ
 เนื่องจากถือระบบชายเป็นใหญ่ และปัญหาทางสังคม เช่น การทำแท้ง (abortion)
 ศีลธรรมทางเพศ

ในการศึกษาดังกล่าวนี้อาจพิจารณาจากแนวคิดสตรีนิยมแบบต่าง ๆ เช่น

๑. สตรีนิยมแบบเสรี (Liberal Feminist)
๒. สตรีนิยมแบบหัวรุนแรง (Radical Feminist)
๓. สตรีนิยมแบบมาร์กซิสต์ (Marxist Feminist)
๔. สตรีนิยมแบบสังคมนิยม (Socialist Feminist)

ปัญหาการถูกกดขี่และความไม่เท่าเทียมต่าง ๆ ที่สตรีได้รับ อาจแก้ไขได้โดยการปรับคุณค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าในเรื่องเพศ อันจะนำไปสู่ระบบสังคมใหม่ที่สตรีได้รับความยุติธรรม ความเสมอภาคและมีเสรีภาพมีทางเลือกในชีวิตมากขึ้น นั่นคือ เพื่อให้สตรีได้อยู่ในสังคมโดยเท่าเทียมกับบุรุษ และเมื่อใดสตรีและบุรุษมีสัมพันธภาพอย่างเท่าเทียมกันมีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน เมื่อนั้นสังคมก็จะเป็นสังคมที่พัฒนาไปได้ก้าวหน้าไกลขึ้นเพราะทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อนำไปสู่ความดีความงามได้เต็มที่อย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

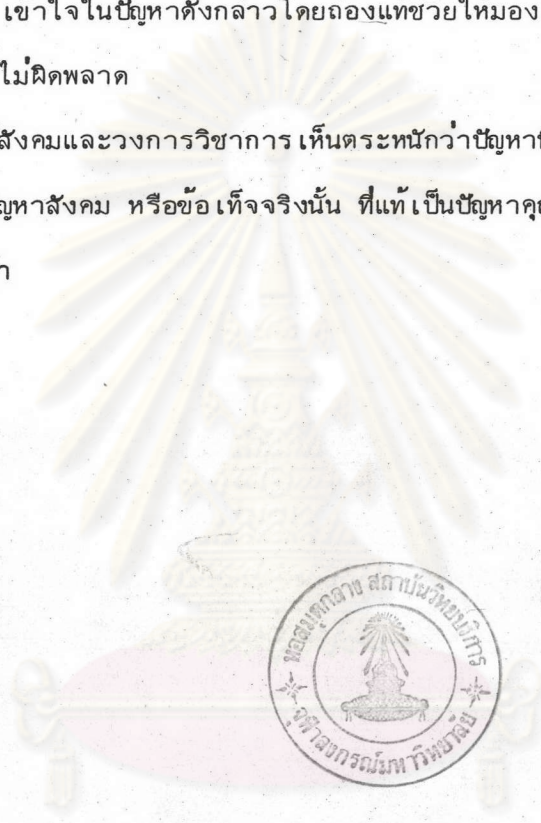
- ๒.๑ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาว่าความแตกต่างทางเพศเป็นความแตกต่างที่สำคัญในการกำหนดความแตกต่างด้านคุณค่าอื่น ๆ ในสังคมหรือไม่
- ๒.๒ เพื่อพิจารณาว่าข้อเสนอของลัทธิมาร์กซ์ในการแก้ปัญหาสตรีด้วยการเปลี่ยนระบบสังคมนั้น สามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ และจะมีทางแก้ปัญหาอย่างไรโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงระบบไปสู่สังคมคอมมิวนิสต์

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้หลักฐานที่เป็นหนังสือและบทความภาษาไทยและต่างประเทศ รายงานการประชุมสัมมนาต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นกว่า ๔๐ เรื่อง ได้สรุปความเห็นจากหลักฐาน และวิเคราะห์หาระบบความคิด แล้วนำมาเปรียบเทียบเพื่อดูว่าทฤษฎีใดมีเหตุผลหรือเกณฑ์อย่างไร โต้แย้งได้อย่างไร ทั้งนี้เกณฑ์ต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาจะต้องเป็นเกณฑ์ทางปรัชญา, และข้อสรุปต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นมโนทัศน์ (concept) ไม่ใช่กรณีเฉพาะ

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

- ๔.๑ วิชยานิพนธ์นี้จะช่วยให้เห็นว่าปัญหาสตรีเป็นปัญหาทางปรัชญาอย่างไร ข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในเรื่องนี้มี ความเชื่อและเหตุผลอะไร ทำให้เข้าใจ ปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ทำให้รู้ว่าอะไรเป็นปัญหาสำคัญ อะไรไม่สำคัญ
- ๔.๒ ความเข้าใจในปัญหาดังกล่าวโดยล่องแท้มองเห็นแนวทางแก้ปัญหา อย่างไม่มีผิดพลาด
- ๔.๓ ทำให้สังคมและวงการวิชาการเห็นตระหนักว่าปัญหาที่มองกันโดยผิวเผินว่า เป็นปัญหาสังคม หรือข้อเท็จจริงนั้น แท้เป็นปัญหาคุณค่า และต้องเข้าใจด้วย ปรัชญา

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย